

ΕΛΕΦΑΣ & ΤΟΣΟ ΚΟΝΤΑ. ΚΡΙΤΙΚΗ

 onlytheater.gr/buzz/onlytheaterreview/item/elefas-kai-toso-konta-kritikh

5.0/5 κατάταξη (3 ψήφοι)

- **Ημερομηνία:** Πέμπτη, 18/04/2019 10:30
- **Συντάκτης:** [Γιώργος Χριστόπουλος](#)
- **Κατηγορία:** [Κριτική Onlytheater](#)

Το έργο του Κώστα Μποσταντζόγλου (ή Βοσταντζόγλου) "**Ελέφας**" σκηνοθετεί στη μικρή σκηνή του Θεάτρου της Μονής Λαζαριστών ο Γιάννης Λεοντάρης. Παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο Θέατρο Στοά του Θανάση Παπαγεωργίου την άνοιξη του 2012. Διαδραματίζεται σε κάποιο απομακρυσμένο χωριό της ελληνικής επαρχίας. Ο Μήτσος, ένα τυπικό δείγμα αυταρχικού άντρα που έχει μάθει να είναι οι πάντες στην οικογένεια υποτακτικοί του, περιμένει με την καρμπίνα έτοιμη τον Τάσο για να πάνε για κυνήγι. Αυτός όμως αργεί χαρακτηριστικά κι έτσι με τη γυναίκα του συζητά και τσακώνεται για παλιές ιστορίες, μπλέκοντας σε αυτές και την ιστορία ενός ελέφанта από την Ινδία και το αφεντικό του. Όταν τελικά ο Τάσος καταφτάνει κακήν κακώς τους αφηγείται για ένα ατύχημα που είχε με το Νισσάν του όπως ερχόταν, το οποίο και παράτησε και συνέχισε με τα πόδια, εξ ου και η μεγάλη του αργοπορία. Η ώρα είναι πλέον περασμένη κι έτσι οι δύο άντρες αντί να πάνε για κυνήγι, ξεκινούν για το χαλασμένο αυτοκίνητο, ενώ η Γωγώ (γυναίκα του Μήτσου) μαγειρεύει φακές και καλεί στο σπίτι τη Βούλα, την ετοιμόγεννη γυναίκα του Τάσου και ανηψιά της για να μη μείνει μόνη της. Οι σχέσεις των τεσσάρων μεταξύ τους κρύβουν ανατροπές και πίσω από την επιφάνεια καιροφυλακτούν σημαντικές εκπλήξεις και ανατροπές.

Ο **Γιάννης Λεοντάρης** σκηνοθετεί την παράσταση ισορροπώντας μεταξύ κωμωδίας και υπερβολής, χωρίς να χάνεται ούτε στιγμή το μέτρο και θέλοντας μέσα από την επιτήδευση να δώσει έμφαση στα μηνύματα του έργου. Από την αρχή δημιουργεί μια ατμόσφαιρα

οικειότητας μεταξύ των ηθοποιών και των θεατών, με τους ηθοποιούς να κοιτούν έντονα το κοινό και σχεδόν να συνδιαλέγονται μαζί του, καταφέρνοντας να τους κάνει κοινωνούς του σύμπαντός τους και να υπαινίσσεται πολύ περισσότερα από όσα λέει. Η κωμωδία είναι συχνά απότομη, χονδροειδής, όπως αντίστοιχα είναι και τα γλωσσικά και συντακτικά μαργαριτάρια από τα οποία βρίθει το έργο. Κι όλα αυτά με ένα τρόπο ανεπιτήδευτο, απλοϊκό, που θίγει όλη την προκατάληψη, τη θρησκοληψία, τις σκουριασμένες φαλλοκρατικές αντιλήψεις της απόλυτης κυριαρχίας του άντρα, την έλλειψη παιδείας, που εξακολουθούν να υφίστανται σα φαινόμενα και μας καλεί να αναμετρηθούμε με τη σκοτεινή πλευρά του εαυτού μας, το φόβο, τη βία και την έπαρση της απολυτότητας. Η υπερβολή λειτουργεί αφυπνιστικά, κάνει το χιούμορ πιο υπόγειο, πιο βιτριολικό, η κακοποίηση της γλώσσας και των κανόνων της γίνεται υπόγειος σαρκασμός, ενώ οι φακές (οι οποίες σκορπούν το άρωμά τους ενώ μαγειρεύονται) και το τσίπουρο που προσφέρονται κάνει τη θεατρική συνθήκη μια συνολικότερη δράση των αισθήσεων. Μέσα από ένα κλίμα παραδοξότητας αναδύονται πολλά σύγχρονα και διαχρονικά προβλήματα των ανθρώπινων σχέσεων, με έναν τρόπο οικείο, προσιτό και άμεσο.

Ο **Νικόλας Μαραγκόπουλος** είναι ο Μήτσος, ένα στερεότυπο αρσενικού που θεωρεί ότι έχει την απόλυτη εξουσία στην οικογένειά του και τα μέλη της. Ο λόγος του έντονος, τραχύς, επικριτικός, επηρμένος, μοιάζει συχνά σα να φτύνει τις λέξεις, θεωρεί δεδομένο ότι θα συμφωνούν οι άλλοι μαζί του, ενώ η κίνησή του είναι κοφτή, απότομη, επιτακτική, θρασεία. Η ψυχολογία του ευμετάβολη, με απότομες μεταπτώσεις μεταξύ έκρηξης και ηρεμίας. Η βία φαίνεται να είναι στο DNA του και τη θεωρεί μέσο επιβολής της ιδεών και των πεποιθήσεών του.

Η **Σοφία Καλεμκερίδου** υποδύεται τη Γωγώ, τη γυναίκα του, που αποτελεί το αντίπαλον δέος της οικογένειας. Με βλέμμα σταθερό και ευθύ, πάτημα σίγουρο, λόγο δυναμικό, πρόσωπο ταλαιπωρημένο και συχνά απαθές, αποτυπώνει εξαιρετικά ένα τύπο γυναίκας βαθιά καταπιεσμένης, που ενώ δείχνει (σχετικά) υποταγμένη, μια νοικοκυρά που έστω και με κάποια δυσκολία αποδέχεται τη μοίρα της, δημιουργεί στο θεατή έναν ενδόμυχο, έναν αδιόρατο φόβο ότι μπορεί να ξεσπάσει χωρίς ενδοιασμούς και ενοχές. Πραγματικά σαρωτική στη σκηνή, μια ολοκληρωμένη ηθοποιός με ευρύτατο φάσμα εκφραστικών μέσων.

Ο **Παναγιώτης Παπαϊωάννου** στο ρόλο του Τάσου, δημιουργεί με πειστικό τρόπο έναν τύπο άντρα που λες και είναι φτιαγμένος να είναι δορυφόρος ή τσιράκι κάποιου δυνατότερου, δείχνει άβουλος, αδύναμος, αφελής, χωρίς προσωπικότητα, αλλά δεν έχει πρόβλημα να λεηλατεί τα καταλύματα των γύφτων, αλλά και να κερατώνει τη γυναίκα του, ζητώντας έτσι μια επιβεβαίωση του ανδρισμού του.

Η **Μαριάννα Πουρέγκα** παίζει τη Βούλα, γυναίκα του Τάσου και ανηψιά της Γωγώς. Ξεκινά λίγο αμήχανα τη σκηνική της παρουσία, σύντομα όμως βρίσκει τις ισορροπίες της ηρωίδας της, που δείχνει αθώα και καταπιεσμένη, αλλά κρύβει επιμελώς και ένα δεύτερο επίπεδο που ελάχιστοι υποψιάζονται. Μια ερμηνευτική ομάδα συντονισμένη, δουλεμένη, και με χαρακτηριστική σκηνική άνεση και χημεία.

Το σκηνικό χώρο επιμελήθηκαν οι **Αλεξάνδρα Μπουσουλέγκα** και η **Ράνια Υφαντίδου**, δημιουργώντας ένα υπέροχο κιτς συνονθύλευμα θεωρητικά άσχετων μεταξύ τους αντικειμένων, που συνέθεσαν όμως ένα εξαιρετικό μωσαϊκό κακόγουστου σπιτιού της ελληνικής επαρχίας.

Τα κοστούμια των ίδιων ήταν απλά και καθημερινά, χωρίς τίποτα το εξεζητημένο. Οι φωτισμοί του **Νίκου Βλασόπουλου** ακολουθούσαν τον εκάστοτε πρωταγωνιστή και απέφυγαν τα γενικά πλάνα, εστιάζοντας στα πρόσωπα.

Η μουσική επιμέλεια (όπως και τα video) ανήκε στο σκηνοθέτη και έδωσε έντονο κλίμα πανηγυριού με δημοτικά και κλαρίνα.

Συμπερασματικά, στη μικρή σκηνή του Θεάτρου της Μονής Λαζαριστών, παρακολούθησα ένα ιδιότυπο ελληνικό κείμενο που χρησιμοποιεί γλωσσικά λάθη για να δώσει έμφαση στην έλλειψη παιδείας και φλερτάρει τόσο με τη μαύρη κωμωδία, όσο και με το δράμα. Η σκηνοθετική προσέγγιση μέσα από την υπερβολή και το κιτς πλέκει με χειρουργική ακρίβεια και λεπτομέρεια τον ιστό των καθημερινών ανθρώπινων σχέσεων, καθώς και την παθογένεια της ελληνικής οικογένειας και της ελληνικής παράδοσης. Δεν κριτικάρει άμεσα, ούτε απορρίπτει, απλά δίνει χώρο και χρόνο στο θεατή να σκεφτεί, ενώ χρησιμοποιεί έξυπνα ευρήματα που κάνουν το θεατή να παρακολουθεί μέχρι το τέλος με τις αισθήσεις του τεταμένες. Οι τέσσερις ερμηνείες σε υψηλό επίπεδο και με πολύ καλή σκηνική χημεία μεταξύ τους. Από τις πολύ ευχάριστες εκπλήξεις της φετινής θεατρικής σεζόν.

Στο φουαγιέ του Θεάτρου της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών ο Πέτρος Ζηβανός σκηνοθετεί το έργο του Βρετανού συγγραφέα Πάτρικ Μάρμπερ (Patrick Marber) με τίτλο **"Τόσο Κοντά"** (Closer). Έκανε πρεμιέρα στο Βρετανικό Εθνικό Θέατρο (σκηνή Cottesloe) το Μάιο του 1997, ενώ το Μάρτιο του 1999 παρουσιάστηκε στο Music Box Theatre του Broadway. Το 2004 έγινε ταινία με σκηνοθέτη το Mike Nichols και πρωταγωνιστές τους Julia Roberts, Jude Law, Natalie Portman και Clive Owen. Ο Νταν είναι ένας αποτυχημένος συγγραφέας που γράφει νεκρολογίες, ενώ η Άλιν πρώην στρίπερ. Όταν την κοπέλα τη χτυπάει ένα ταξί στο δρόμο, αυτός τη μεταφέρει στο νοσοκομείο για τις πρώτες βοήθειες. Περιμένοντας το γιατρό φλερτάρουν, ενώ την κοπέλα την εξετάζει στα γρήγορα ο Λάρου, δερματολόγος στο νοσοκομείο. Ένα χρόνο μετά ο Νταν είναι έτοιμος να δημοσιεύσει ένα βιβλίο για την προηγούμενη ζωή της Άλιν ως στρίπερ, με την οποία έχει πλέον σχέση και συναντά την Άννα για να βγάλει φωτογραφίες για την προώθηση του βιβλίου του. Την ερωτεύεται και της ζητά να ξαναβρεθούν. Η Άλιν ακούει την κουβέντα τους, επεμβαίνει, οι δύο κοπέλες αναμετρώνται λεκτικά και η Άννα παίρνει φωτογραφίες της Άλιν. Έξι μήνες αργότερα με αφορμή την ιντερνετική συνάντηση σε ένα chat room για σεξ των Νταν και Λάρου (που υποδύεται ότι είναι κάποια Άννα), κανονίζουν να συναντηθούν την επόμενη μέρα στο Ενυδρείο, με τον Νταν να συναντά εντελώς τυχαία την πραγματική Άννα και να νομίζει ότι ήταν αυτή με την οποία κουβέντιαζε το προηγούμενο βράδυ. Όταν αποκαλύπτεται η αλήθεια γίνονται ζευγάρι και αρχίζει ένα ερωτικό γαϊτανάκι μεταξύ των τεσσάρων πρωταγωνιστών με μεταξύ τους απάτες και ανταλλαγή ερωτικών παρτεναίρ, απ' όπου κανείς δε βγαίνει συναισθηματικά αλώβητος. Η ερωτική απιστία, το εφήμερο των σχέσεων και η αλήθεια αποτελούν την προβληματική του έργου, του οποίου τη μετάφραση επιμελήθηκε ο Θωμάς Μοσχόπουλος και η οποία έχει ροή, συνέχεια και συνοχή.

Ο **Πέτρος Ζηβανός** σκηνοθετεί την παράσταση δίνοντας έμφαση στο πόσο ευμετάβλητες είναι οι ερωτικές σχέσεις του σήμερα, πόσο μπορεί να απέχουν από την αλήθεια και στο κόστος που τελικά έχουν στην ψυχοσύνθεση των χαρακτήρων. Οι ισορροπίες είναι πολύ λεπτές, η σαρκική επιθυμία κυριαρχεί στο συναίσθημα και πυροδοτεί τις εξελίξεις, με τη

ροή της παράστασης να βασίζει πολλά στη χημεία των ζευγαριών των πρωταγωνιστών επί σκηνής. Η χημεία αυτή ξεκίνησε ικανοποιητικά, με το πάθος να κυριαρχεί στο λόγο και την κίνηση και αφήνοντας προοπτικές βελτίωσης, οι οποίες όμως διαψεύστηκαν στη συνέχεια. Ο λόγος παρέμεινε σκληρός, βάνουσος, αλλά κενός, χωρίς ουσία και κυρίως χωρίς συναίσθημα, αν και συχνά το ευαγγελιζόταν. Το πάθος που θα έπρεπε να υπάρχει μεταξύ των σωμάτων έμεινε μόνο στη θεωρία, με τους άντρες να αναλώνονται σε ακκισμούς και ωραιοπάθειες και να μη δείχνουν να ενδιαφέρονται ουσιαστικά για τα πραγματικά αντικείμενα του πόθου τους. Τα κορίτσια σε σαφώς δυνατότερο ερμηνευτικό μομέντουμ είχαν ένταση, δύναμη και φλόγα, με τη συνολική προσπάθεια να μένει όμως μετέωρη και ατελής, αφού τα μεταξύ τους ζευγάρια δε λειτούργησαν παρά μόνο υποτυπωδώς. Τα ανισόπεδα στρογγυλά πλατώ που χρησιμοποιήθηκαν για σκηνικό, ήταν απρόσωπα, δεν έδωσαν καμία αίσθηση εναλλαγής των χώρων όπου διαδραματιζόταν η πλοκή και δεν υποστήριξαν τη διαδοχή των σκηνών που θα ήθελε ο σκηνοθέτης. Κάπως έτσι ατόνησε το ενδιαφέρον μου για την εξέλιξη των σχέσεων των πρωταγωνιστών και έμεινα σχεδόν εντελώς αμέτοχος στις ψυχολογικές και συναισθηματικές τους διακυμάνσεις.

Ο **Λάμπρος Κτεναβός** στο ρόλο του Νταν, ξεκίνησε ελπιδοφόρα το χτίσιμο του χαρακτήρα του, τόσο με τις εκφράσεις του, όσο και με το παιχνίδισμα της φωνής του. Μετά όμως το πρώτο τέταρτο παρασύρθηκε σε επαναλήψεις λεκτικών και κινητικών μοτίβο, αχρείαστες "εκρήξεις", ο λόγος του έγινε επίπεδος και χωρίς χρώμα, ενώ οι εκφράσεις του καθρέφτιζαν ελάχιστη επιθυμία και σχεδόν πλήρη απουσία συναισθήματος. Η **Εριέττα Μανούρη** υποδυόμενη την Άλις ήταν (εμφανισιακά) εξαιρετική επιλογή για την ηρωίδα. Ταυτόχρονα υπήρξε και ερμηνευτικά συνεπής στις απαιτήσεις του ρόλου της, αποτυπώνοντας εξαιρετικά μια φιλήδονη νεαρή γυναίκα με μεγάλα συναισθηματικά κενά. Μετρημένη στο πάθος που έβγαζε, με κίνηση προκλητική και πολλά υποσχόμενη, αλλά και με βλέμμα που μαρτυρούσε πόνο και αδιέξοδα και φωνή άλλοτε προκλητική και άλλοτε ζεστή και γεμάτη συναίσθημα. Ο **Βασίλης Παπαγεωργίου** έπαιξε το Λάρυ και από την αρχή επιδόθηκε σε ένα σωματικά ακκιστικό τρόπο ερμηνείας που δε με έπεισε ούτε στιγμή ότι υπηρέτησε την ουσία του ρόλου του. Λόγος ψυχρός και χωρίς μέταλλο, έκφραση και κίνηση με έντονη ωραιοπάθεια και ελάχιστη σκηνική χημεία με τους γυναικείους χαρακτήρες της παράστασης. Μόνο οι λεκτικές του συγκρούσεις με τον Νταν στάθηκαν σε ικανοποιητικό επίπεδο. Η **Νατάσα Δαλιάκα** ερμήνευσε την Άννα, τη φωτογράφο, που μπαίνει τελευταία στην εξίσωση των χαρακτήρων του έργου. Η παρουσία της ήταν ζεστή, έβγαλε ευαισθησία, ανθρωπιά και συναίσθημα, είχε μέτρο και δεν εκβίασε σε καμία στιγμή τη σεξουαλικότητά της, όντας απόλυτα συνεπής και πειστική στην εσωτερικότητα που απαιτούσε ο ρόλος.

Τα σκηνικά της **Λίλας Καρακώστα** ήταν απρόσωπα και δε μου δημιούργησαν ποτέ την πραγματική αίσθηση του κάθε χώρου όπου διαδραματιζόταν η πλοκή του έργου, ενώ δεν είχαν και καμία λειτουργικότητα στις εναλλαγές τους. Τα κοστούμια της ίδιας ήταν σε γενικές γραμμές αντιπροσωπευτικά των χαρακτήρων, χωρίς την πρόθεση να τραβήξουν το μάτι του θεατή ή να προκαλέσουν. Η μουσική του **Κώστα Βόμβολου** υπογράμμισε τις εντάσεις των σχέσεων μεταξύ των χαρακτήρων και τους έδωσε δυναμική. Η κίνηση της **Ιωάννας Μήτσικα** δε βοηθήθηκε από τη μη λειτουργικότητα του διαθέσιμου σκηνικού χώρου και είχε πολλές επαναλήψεις, ενώ δεν έβγαλε ούτε το πάθος που θα περίμενα. Οι

φωτισμοί της **Δήμητρας Αλουτζανίδου** προτίμησαν συχνά ανοικτά πλάνα και δεν εστίαζαν πάντα στους πρωταγωνιστές. Το πετυχημένο video art είχε την επιμέλεια του **Γιώργου Φλέγγα**.

Συμπερασματικά, στο φουαγιέ της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών είδα μια παράσταση, ενός κειμένου που παρά την ηλικία του μοιάζει απόλυτα σημερινό και που έχει να κάνει με το συναίσθημα, τη σαρκική έλξη, αλλά και την αλήθεια και το ψέμα. Σε μία τέτοια παράσταση θα έπρεπε η χημεία των ηθοποιών, η επιθυμία και ο μαγνητισμός που θα εκπέμπουν να είναι σε υψηλό επίπεδο, κάτι το οποίο όμως δε συνέβη παρά σε λίγες σκηνές. Κι έτσι συχνά ο λόγος ακουγόταν στεγνός, χωρίς χυμούς, ενώ και οι εντάσεις μεταξύ των ηρώων δεν είχαν βάθος και πάθος. Οι δύο ταχυτήτων ερμηνείες δημιούργησαν ανισορροπία κι έκαναν την εξέλιξη της ιστορίας υποτονική.
